



## REMISSYTTRANDE

2020-06-12

FRA beteckning  
3.2:3212/20:3Kulturdepartementet  
Enheten för kulturarv och livsmiljöEr handläggare  
Eva Stengård  
FRA handläggare  
Rebecka HjorthErt datum  
2020-02-04  
FRA föreg. datumEr beteckning  
Ku2019/02112/KL  
FRA föreg. beteckning

## Häriifrån till evigheten – En långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv (SOU 2019:58)

---

Försvarets radioanstalt (FRA) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på förslagen i betänkandet Häriifrån till evigheten – En långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv (SOU 2019:58).

### Inledning

FRA tillstyrker förslaget. FRA vill dock angående digital informationsförvaltning särskilt betona behovet av informationssäkerhet samt att myndigheter kan behöva ta hänsyn till säkerhetsskyddslagens (2018:585) bestämmelser. Att arkivmaterial i allt större utsträckning hanteras digitalt kan innebära att det bildas omfattande sammanställningar av information. En samlad mängd information kan vara skyddsvärd ur ett säkerhetsskyddsperspektiv även om uppgifterna inte i sig är säkerhetsskyddsklassificerade.

FRA:s synpunkter i övrigt följer enligt nedan.

### 5.3 Inledande bestämmelser. Lagens syfte (s. 191) och 5.3.2 Arkiven har betydelse för det demokratiska samhället (s. 198)

Av utredningens överväganden till förslaget framgår att syftet med den nya arkivlagen bl.a. är att underlätta tillgången till olika slags arkivmaterial digitalt genom olika e-tjänster.

FRA vill i detta sammanhang uppmärksamma att även om enskilda uppgifter inte omfattas av sekretess enligt t.ex. 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) kan en omfattande sammanställning av information göra det. En sådan ansamling av stor mängd data, särskilt i digital form, ställer även stora krav på informationssäkerheten. Åtkomsten till data kan exempelvis behöva begränsas. En genomlysning av dessa frågor saknas i betänkandet.

### **5.8.2 Myndigheternas skyldigheter (s. 211)**

Enligt förslaget till ny 12 § arkivlagen ska det ingå i arkivförvaltningen att myndigheten efter samråd med arkivmyndigheten upprättar planer för överlämnande av hela eller delar av myndighetens arkiv till arkivmyndigheten.

FRA har sedan myndigheten inrättades år 1942 endast lämnat mycket begränsad mängd arkivmaterial till Riksarkivet eller Krigsarkivet. Uppgifter rörande FRA:s verksamhet omfattas till stora delar av sekretess bl.a. enligt 15 kap. 2 § OSL. För uppgifter i allmän handling rörande underrättelseverksamhet gäller sekretess i 95 år. Uppgifter rörande FRA:s verksamhet är i stor omfattning även kvalificerat hemliga enligt säkerhetsskyddslagen. Med hänsyn till den omfattande sekretess som omgärdar myndigheten måste FRA sekretesspröva uppgifter i nästan samtliga allmänna handlingar som är 95 år eller yngre vid begäran om utlämnande av allmän handling. FRA vill mot denna bakgrund understryka vikten av att varje enskild myndighet utifrån sin verksamhets förutsättningar avgör i vilken mån och i vilka delar ett överlämnande till arkivmyndighet ska ske.

FRA:s verksamhet och förutsättningarna för denna kan i korthet beskrivas på följande sätt. FRA är en civil myndighet under Forsvarsdepartementet med ca 800 anställda. FRA är en del av svensk underrättelsetjänst med uppgift att bedriva signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och till lagen anslutande förordning.

FRA bedriver signalspaning i syfte att kartlägga bl.a. yttre militära hot, hot mot svensk personal under internationella insatser, internationell terrorism, främmande underrätt-

elseverksamhet mot svenska intressen och övriga internationella företeelser som har betydelse för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. All signalspaning är riktad mot utländska förhållanden och sker på uppdrag av regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten.

FRA löser signalspaningsuppdragen genom inhämtning av signaler i elektronisk form vid ett antal anläggningar på olika platser i Sverige samt från flygplan och fartyg. Uppdragsgivarna (regeringen m.fl.) är fortlöpande i behov av underrättelserapportering och signalspaningsverksamheten bidrar kontinuerligt till att skydda Sverige och svenska intressen.

FRA bedriver även informationssäkerhetsverksamhet. FRA ska ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet. FRA får efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och statligt ägda bolag som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt hänseende. FRA ska särskilt kunna stödja insatser vid nationella kriser med it-inslag, medverka till identifiering av inblandade aktörer vid it-relaterade hot mot samhällsviktiga system, genomföra it-säkerhetsanalyser, och ge annat tekniskt stöd.

#### **6.4.3 Överföra, avskilja och gallra handlingar och uppgifter i informationssystem** (s. 239)

Enligt utredningens förslag ska i ny 6 § arkivförordningen införas en skyldighet för myndigheter att vid upphandling, utveckling eller idrifttagande av ett informationssystem försäkra sig om att handlingar och uppgifter i systemet kan föras över till andra informationssystem, avskiljas och gallras.

FRA utgår från att förslaget gäller endast arkivbildande informationssystem. För det fall förslaget omfattar även andra informationssystem, t.ex. system som aldrig kommer att innehålla allmänna handlingar, anser FRA att förslaget inte kan tillstyrkas då det kan komma att få alltför långtgående konsekvenser för system som inte lämpligen bör omfattas av de föreslagna kraven.

Av förslagets lydelse framgår inte vad som avses med att handlingar och uppgifter i systemet ska kunna ”avskiljas”. Av utredningens motivering till förslaget framgår att

avskilja enligt utredningen innebär att det ska gå att begränsa åtkomsten till handlingar och uppgifter i ett informationssystem. För att undvika tolkningssvårigheter anser FRA att termen avskiljas bör tas bort och att det istället uttryckligen bör anges att ”begränsas i åtkomst” är vad som avses i förslaget till ny 6 § 2 punkten arkivförordningen.

#### **6.4.5 Rapportering av uppgifter om arkiv (s. 241) och 17. Författningskommentar, Myndigheternas och de enskilda arkivinstitutionernas rapporteringsskyldighet (s. 590)**

Förslaget innebär att myndigheter ska lämna uppgifter om arkiv till ett nationellt arkivinformationssystem. Systemet som avses är befintligt och har utvecklats av Riksarkivet under beteckningen Nationell arkivdatabas, NAD. Systemet ger enligt betänkandet information om var olika arkiv och samlingar förvaras och vart man ska vända sig för att ta del av ett visst arkivmaterial.

Av motiveringen till förslaget framgår att de uppgifter som ska rapporteras till NAD ska finnas i arkivbeskrivningen och arkivförteckningen. Vidare anges att arkivbeskrivningen bl.a. ger information om vilka slags handlingar som kan finnas i myndighetens arkiv samt att arkivbeskrivningen och arkivförteckningen syftar till att beskriva bl.a. arkivets innehåll. Av förslaget framgår dock inte närmare vilka uppgifter i arkivbeskrivningen och arkivförteckningen som ska lämnas till NAD eller hur utförliga dessa uppgifter ska vara.

FRA:s verksamhet har beskrivits ovan, se avsnitt 5.8.2 Myndigheternas skyldigheter. Mot bakgrund av den verksamhet FRA bedriver kan endast uppgifter om FRA:s arkiv på en mycket övergripande nivå lämnas till ett allmänt tillgängligt nationellt arkivinformationssystem utan att röja uppgifter som omfattas av sekretess. Om uppgifter som omfattas av sekretess röjs skulle det kunna leda till kartläggning av FRA:s verksamhet. FRA anser därför att förslaget till ny 14 § i arkivlagen bör utformas så att det uttryckligen framgår att endast uppgifter som inte omfattas av sekretess ska lämnas till ett nationellt arkivinformationssystem.

Även för ett nationellt arkivinformationssystem gäller, som FRA påpekat ovan, att en omfattande sammanställning av information kan omfattas av sekretess enligt t.ex. 15 kap. 2 § OSL även om enskilda uppgifter inte omfattas av denna sekretess. En sådan ansamling av stor mängd data ställer även stora krav på informationssäkerheten.

Åtkomsten till data kan exempelvis behöva begränsas. En genomlysning av dessa frågor saknas i betänkandet.

### **8.7.1 Bättre möjligheter att planera överlämnanden (s. 314), Frågan om överlämnandeplikt (s. 315) och Överlämnandeplaner (s. 316)**

FRA instämmer i utredningens bedömning att överlämnandeplikt inte bör införas. Omfattande överlämnanden av digitalt arkivmaterial till arkivmyndigheterna innebär att en stor mängd uppgifter om arkiv och verksamhet hos de arkivbildande aktörerna sammanförs hos arkivmyndigheterna. En omfattande sammanställning skulle kunna omfattas av sekretess enligt t.ex. 15 kap. 2 § OSL även om enskilda uppgifter i sammanställningen inte omfattas av sekretess. Ett informationssystem som innehåller sådana säkerhetskänsliga uppgifter behöver utformas så att behandlingen av informationen är förenlig med de krav som anges i säkerhetsskyddslagen och anslutande förordning samt Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2019:2). En sammanställning som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § OSL och därmed säkerhetsskyddslagens bestämmelser kan också ha betydelse för Sveriges totalförsvär och beredskapsfrågor. En genomlysning av dessa frågor saknas i betänkandet.

### **9.7.3 Förtydliganden om föreskrifter i arkivlagen (s. 356)**

Enligt förslaget till ny 33 § arkivlagen och 22 § arkivförordningen ska Riksarkivet få meddela föreskrifter för statliga myndigheters arkiv. Tillämpningsområdet för sådana föreskrifter kommer att vara omfattande och varierat då de berörda myndigheternas verksamhet har mycket olika förutsättningar. FRA anser att det uttryckligen bör anges i ny 22 § arkivförordningen att föreskrifterna ska utformas i samråd med berörda myndigheter.

### **9.7.5 Ett tydligare rådgivningsuppdrag till arkivmyndigheterna (s. 360)**

FRA välkomnar förslaget att arkivmyndigheterna ska ge råd och vägledning om arkivbildning och arkivförvaltning till myndigheter under deras tillsyn.

---

I detta ärende har avdelningschefen Robert Sirkka (avd V) beslutat. I den slutliga handläggningen har också deltagit chefen för rätts- och informationskontoret Helene

**FRA**

Bergquist Frederiksen, chefen för enheten för informationsförvaltningen Marie Aronsson samt handläggaren Rebecka Hjorth (Avd V/Rätts- och informationskontoret), tillika föredragande.

Försvarets radioanstalt

Robert Sirkka

Rebecka Hjorth

Sändlista

Extern

Försvarsdepartementet/Sund

Försvarsdepartementet/Rättssekretariatet

Internt FRA

GD

ÖD

Chefsjuristen

C Plan

C KOMM

AC

C SÄK